

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI
PB-zs-070-2/14 (jk - 1545)

SECRETARIAT
Izby Prac Senackich
wpłynęło dn. 27.05.2014
nr 3412 podpis Mazur

Warszawa, dnia 26 maja 2014 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 26.05.2014r.
nr 2282 podpis MPólec

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo znak BPS/043-53-2327/14 z dnia 28 kwietnia 2014 r., przy którym zostało przesłane oświadczenie złożone przez Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego wspólnie z innymi Senatorami podczas 53. Posiedzenia Senatu RP w dniu 24 kwietnia 2014 r. dotyczące zmiany przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86, z późn. zm.) w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt P-40/12) uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Odnosząc się do kwestii dotyczącej stanowiska Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie rozdzielności majątkowej między małżonkami jako przesłanki wpisu informuję, iż okoliczność, że między małżonkami została ustanowiona rozłączność majątkowa, nie może mieć znaczenia rozstrzygającego w postępowaniu o wpis do ewidencji producentów i nadanie numeru identyfikacyjnego. Zgodnie bowiem z ww. ustawą do podlegających wpisowi do ewidencji producentów i otrzymujących numer identyfikacyjny zalicza się m.in. pomyoty będące: osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, które są posiadaczami gospodarstwa rolnego, rolnikami lub posiadaczami zwierzęcia.

Ponadto, jak wskazuje Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku, wyeliminowanie z porządku prawnego art. 12 ust. 4 ustawy o systemie ewidencji w zakresie, w jakim nie przewiduje dopuszczalności nadania osobnych numerów identyfikacyjnych każdemu z małżonków, w sytuacji gdy istnieje między nimi rozdzielność majątkowa i posiadają

odrębne gospodarstwa rolne nie jest wystarczające do przywrócenia stanu zgodności z Konstytucją. Oprócz nadania nowego brzmienia art. 12 ust. 4 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów..., z uwzględnieniem niniejszego wyroku, niezbędne jest ustawowe określenie przesłanek, czy rzeczywiście małżonkowie ubiegający się o odrębne wpisy posiadają i prowadzą odrębne gospodarstwa rolne. Na wnioskodawcach – małżonkach występujących z wnioskiem o osobne wpisy do ewidencji – spoczywa ciężar wykazania, że taka sytuacja występuje.

W opinii Trybunału Konstytucyjnego ustanowienie rozdzielności majątkowej jest istotną przesłanką dla przyjęcia odrębności gospodarstw. Jednakże istotne są także okoliczności ustanowienia rozłączności, np. czy nastąpiło to przed, czy po wejściu w życie przepisów dotyczących dokonywania płatności. Dalszymi przesłankami mogą być usytuowanie gospodarstw w przestrzeni albo ich wyposażenie w infrastrukturę.

W związku z powyższym, w opinii Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w *sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinny spełniać wnioski o wpis do ewidencji producentów oraz zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym* należy określić katalog przykładowych dokumentów, na podstawie których Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie mogła przeprowadzić postępowanie weryfikacyjne.

Odnosząc się do rodzaju rozstrzygnięć wydawanych przez ARiMR w zakresie dokonywania wpisu do ewidencji producentów do czasu utraty mocy art. 12 ust. 4 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów..., uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z art. 190 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej:

„1. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

2. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawach wymienionych w art. 188 podlegają niezwłocznemu ogłoszeniu w organie urzędowym, w którym akt normatywny był ogłoszony. Jeżeli akt nie był ogłoszony, orzeczenie ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

3. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny - dwunastu miesięcy. W przypadku orzeczeń, które wiążą się z nakładami finansowymi nie przewidzianymi w ustawie budżetowej,

Trybunał Konstytucyjny określa termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów.

4. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

5. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zapadają większością głosów.”.

Skutkiem skorzystania przez Trybunał z uprawnienia do odroczenia terminu utraty mocy obowiązującej przepisu niezgodnego z Konstytucją jest pozostawianie go w mocy aż do czasu zmiany tego przepisu przez ustawodawcę, lecz nie dłużej niż do dnia, w którym upływa termin utraty jego mocy określony przez Trybunał. **Oznacza to, że mimo stwierdzenia niezgodności z Konstytucją (utruty domniemania konstytucyjności) art. 12 ust. 4 powyższej ustawy przepis ten nadal obowiązuje i należy go stosować.**

Ponadto w uzasadnieniu do wyroku z dnia 18 lutego 2014 r., który zapadł w sprawie o sygn. akt II GSK 1429/12, Naczelny Sąd Administracyjny wywodzi, że art. 12 ust. 4 ustawy o systemie ewidencji pozostaje nadal normatywnym wzorcem kontroli decyzji wydanych w okresie jego obowiązywania, a zarazem stanowi materialnoprawną podstawę do przyznawania numerów identyfikacyjnych dla producentów rolnych. W stanowisku z dnia 20 lutego 2014 r. Rządowe Centrum Legislacji wyjaśniając skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. zajęło następujące stanowisko: „Trybunał Konstytucyjny odroczył termin utraty mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu w zakresie określonym w sentencji, na 18 miesięcy od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego (tj. do końca dnia 13 czerwca 2015 r.). Zdaniem Trybunału wyeliminowanie z porządku prawnego art. 12 ust. 4 ustawy o systemie ewidencji w zakresie, w jakim nie przewiduje dopuszczalności nadania osobnych numerów identyfikacyjnych każdemu z małżonków, w sytuacji gdy istnieje między nimi rozdzielność majątkowa i posiadają odrębne gospodarstwa rolne nie będzie wystarczające do przywrócenia stanu zgodności z Konstytucją. Powyższe stwierdzenie oznacza konieczność podjęcia właściwych działań legislacyjnych przez ustawodawcę. Dodatkowo podkreślenia wymaga, że w okresie odroczenia przepisy te pozostają w dalszym ciągu częścią systemu prawa i tym samym mogą być stosowane.”

Ponadto wyjaśniam, iż niestosowanie art. 12 ust. 4 powyższej ustawy pomimo jego obowiązywania, w ocenie MRiRW nie jest właściwe ze względów formalnych. Takie postępowanie stanowiłoby działanie wbrew obowiązującym przepisom prawa i byłoby niezgodne z zasadą legalizmu wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którą „organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”. Ponadto prowadziłoby to do przekreślenia sensu odroczenia terminu utraty mocy obowiązującej tego przepisu, a więc w istocie byłoby niezgodne z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

Jednocześnie należy zauważyć, że sam fakt nadania numeru identyfikacyjnego nie przesądza jeszcze o prawach czy obowiązkach producentów, w szczególności nie przesądza o prawie otrzymania pomocy w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Zasady przyznawania pomocy określają bowiem przepisy odrębne od ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Wpisanie do ewidencji producentów i nadanie numeru identyfikacyjnego stanowi w świetle prawa polskiego jedynie przesłankę przysługiwania otrzymania tego wsparcia.

Na obecnym etapie prac nad wdrożeniem nowego systemu wsparcia bezpośredniego nie jest rozważana zmiana w tym zakresie. Oznacza to, że płatności bezpośrednie nadal byłyby przyznawane rolnikom zdefiniowanym w przepisach wspólnotowych, jeśli został im nadany numer identyfikacyjny. Zatem rolnicy, którzy dotychczas nie mieli takiego numeru, a uzyskaliby go na mocy nowych przepisów będą mogli ubiegać się o wszystkie rodzaje płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego pod warunkiem spełniania odpowiednich kryteriów kwalifikowalności zgodnie z przepisami.

Odnosząc się natomiast do kwestii skorzystania z premii dla młodego rolnika przez małżonka producenta prowadzącego samodzielne gospodarstwo wyjaśniam, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2014 r., poz. 201 z późn. zm.) pomoc finansowa w ramach działania "Ułatwianie startu młodym rolnikom" objętego PROW 2007-2013 jest przyznawana osobie fizycznej:

- 1) która:
 - a) do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie prowadziła działalności rolniczej

i po raz pierwszy rozpocznie prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, jeżeli w wymaganym okresie:

- powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie będzie nie mniejsza niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju oraz nie większa niż 300 ha,
 - gospodarstwo będzie prowadzone samodzielnie,
 - budynki i budowle znajdujące się w gospodarstwie, wykorzystywane do produkcji rolnej, oraz użytki rolne w gospodarstwie wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej nie będą stanowiły przedmiotu współwłasności lub współposiadania, z wyjątkiem małżeńskiej wspólności majątkowej,
- 2) której małżonek do dnia złożenia przez nią wniosku o przyznanie pomocy nie prowadził działalności rolniczej.

Jeżeli o pomoc ubiegają się oboje małżonkowie i oboje spełniają warunki jej przyznania, pomoc przyznaje się tylko jednemu z nich, co do którego współmałżonek wyraził pisemną zgodę.

Pomoc może być przyznana osobie fizycznej także w przypadku, gdy jej małżonek, przed dniem złożenia przez nią wniosku o przyznanie pomocy, prowadził działalność rolniczą - pod warunkiem że:

- 1) małżonkowi, zarówno w trakcie trwania małżeństwa, jak i przed jego zawarciem, nie przyznano pomocy w zakresie działania "Ułatwianie startu młodym rolnikom" w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" ani w ramach działania "Ułatwianie startu młodym rolnikom" objętego Programem;
- 2) wcześniej niż w okresie 15 miesięcy przed dniem złożenia tego wniosku, zarówno w trakcie trwania małżeństwa, jak i przed jego zawarciem, małżonek nie prowadził działalności rolniczej;
- 3) gospodarstwo małżonka wejdzie w skład małżeńskiej wspólności majątkowej lub odrębnego majątku beneficjenta.

W związku z powyższym w przypadku małżonków spełniających warunki przyznania pomocy w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” PROW 2007-2013, pomoc może być przyznana wyłącznie jednemu z małżonków.

Natomiast warunki przyznawania pomocy w ramach poddziałania „Premie dla młodych rolników” PROW 2014-2020 zostaną określone na poziomie przepisów krajowych.

Wyrażam nadzieję że przekazane informacje w wyczerpujący sposób odpowiadają na pytania przedstawione w oświadczeniu Pana Senatora.

up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU
Zofia Szalczyk
Zofia Szalczyk